

Forskrift om endring i forskrift om krav til byggverk og produkter til byggverk (TEK)

Dato	03.09.2009 nr. 1145
Departement	Kommunal- og regionaldepartementet
Publisert	I 2009 hefte 10 s 1667
Ikrafttredelse	03.09.2009
Endrer	FOR-1997-01-22-33
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-1985-06-14-77-§6
Kunngjort	04.09.2009 kl. 14.10
Journalnr	2009-0854
Korttittel	Endr. i forskrift om krav til byggverk (TEK)

Innholdsfortegnelse

Forskrift om endring i forskrift om krav til byggverk og produkter til byggverk (TEK).....	1
Innholdsfortegnelse	2
I.....	3
II.....	3
Merknader.....	3

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 3. september 2009 med hjemmel i plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77 § 6.

I

I forskrift 22. januar 1997 nr. 33 om krav til byggverk og produkter til byggverk (TEK) gjøres følgende endring:

§ 7-32 nr. 2 skal lyde:

2. Sikkerhet mot skred. Unntak for flodbølge som skyldes fjellskred

Byggverk hvor konsekvensene av et skred, herunder sekundærvirkninger av skred, er særlig stor skal ikke plasseres i skredfarlig område.

Sikkerheten mot skred antas å være tilfredsstillende når byggverk i sikkerhetsklasse 1, 2 og 3 og medhørende utvendige bruksarealer dimensjoneres eller sikres mot skred slik at normtallene i tabellen nedenfor oppnås.

Tabell: Sikkerhetsklasser ved plassering av byggverk i skredfareområder

Sikkerhetsklasse for skred	Konsekvens	Største nominelle årlige sannsynlighet
1	liten	10^{-2}
2	middels	10^{-3}
3	stor	$< 10^{-3}$

For byggverk som ikke omfattes av første ledd kan det likevel tillates utbygging i områder med fare for flodbølger som skyldes fjellskred, der alle følgende vilkår er oppfylt:

- konsekvensene av byggerestriksjoner er alvorlige og utbygging er av avgjørende samfunnsmessig betydning,
- personsikkerheten er ivaretatt ved et forsvarlig beredskapssystem som er basert på sanntids overvåking, varsling og evakuering, og det er foretatt en særskilt vurdering av om det skal være restriksjoner for oppføring av byggverk som er vanskelige å evakuere. Varslingstiden skal ikke være kortere enn 72 timer og evakueringstiden skal være på maksimum 12 timer,
- det finnes ikke andre alternative, hensiktsmessige og sikre byggearealer,
- fysiske sikringstiltak mot sekundære virkninger av fjellskred er utredet, og
- utbyggingen er avklart i regional plan, kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan (områderegulering), herunder gjennom konsekvensutredning.

Mindre tilbygging, påbygging eller underbygging av eksisterende byggverk kan tillates uten krav om plan, jf. § 7-32 nr. 2 tredje ledd og dispensasjon, jf. plan- og bygningsloven kapittel 19, så fremt utvidelsen ikke medfører øket fare for skade på liv og helse.

Byggverk skal plasseres og utføres slik at byggegrunn og tilstøtende terreng har tilfredsstillende sikkerhet mot at det blir utløst skred eller oppstår skadelige setninger.

II

Endringen trer i kraft straks.

Merknader

Til § 7-32 nr. 2 første ledd:

Gjeldende teknisk forskrift setter krav til at byggverk i pålitelighetsklasse 4 ikke skal plasseres i skredfarlig område. Pålitelighetsklasse 4 er byggverk med særlig stor konsekvens ved sammenbrudd. Dagens forskriftstekst har vært basert på at byggverk hvor en skredhendelse vil være særlig stor, ikke skal plasseres i

skredfarlig område. Det har ikke vært meningen at byggverket nødvendigvis skal prosjekteres (laststandarder) etter kravene i pålitelighetsklasse 4.

Inndelingen i pålitelighetsklasser baseres på mulige konsekvenser av at det oppstår brudd i en konstruksjon eller konstruksjonsdel. Pålitelighetsklassene brukes i hovedsak for å differensiere krav til kontroll av prosjektering, grunnforhold, materialer, tilstand og vedlikehold for forskjellige konstruksjonstyper, og for å differensiere kravene til og omfanget av kontroll under utførelse og bruk (NS 3490 Prosjektering av konstruksjoner Krav til pålitelighet/NS-EN 1990 Eurokode Grunnlag for prosjektering av konstruksjoner).

Kravet til pålitelighetsklasse er endret til at byggverk hvor konsekvenser av et skred er særlig stor ikke skal plasseres i skredfarlig område. Endringen innebærer ingen realitetsendring.

Hvilke byggverk som vil falle inn under denne bestemmelsen vil være avhengig av skredhendelse og skadefenomenets type. Eksempler på byggverk hvor en skredhendelse vil få særlig stor konsekvens, f.eks. i form av uakseptable konsekvenser for samfunnet, kan være

- bygninger som må fungere i beredskapssituasjoner. Dette kan være sykehus, brannvesen, politistasjoner, sivilforsvarsanlegg og infrastruktur av stor samfunnsmessig betydning så som telekommunikasjon og energiforsyning.
- bygninger med beboere/brukere som ikke kan evakueres ved egen hjelp. Dette kan være barnehager, sykehjem, omsorgsboliger og enkelte rehabiliteringsinstitusjoner.
- byggverk og installasjoner som kan medføre akutt forurensning, så som tankanlegg for lagring/omsetting av drivstoff.

Bestemmelsen omfatter også tiltak på eksisterende byggverk.

Til § 7-32 nr. 2 annet ledd:

Det er ikke foretatt øvrige endringer enn det som fremkommer av merknadene til første ledd.

Til § 7-32 nr. 2 tredje ledd:

Unntaksbestemmelsen i nr. 2 tredje ledd er ny. Bestemmelsen åpner for å tillate utbygging på visse vilkår i områder hvor det er fare for flodbølger som skyldes fjellskred selv om kravene til materiell sikkerhet etter annet ledd ikke er oppfylt. Tredje ledd må sammenholdes med bestemmelsens første ledd, dvs. at den ikke kommer til anvendelse for byggverk hvor konsekvensen av flodbølger som følge av skredhendelse er særlig stor. Unntaket gjelder alle typer sekundære flodbølger som følge av fjellskred, også flodbølger som følge av oppdemminger (ikke neddemte områder oppstrøms). Ansvar for kostnadene ved utarbeidelse av nødvendig planarbeid og utredning vil avhenge av om reguleringsplanen fremsettes av kommunen eller privat utbygger.

Bestemmelsen åpner for at byggverk som inngår i de tre sikkerhetsklassene for skred likevel kan plasseres i et fareområde, selv om kravet til sikkerhet i henhold til annet ledd ikke er oppfylt.

Tredje ledd inneholder kumulative og ufravikelige vilkår som må være oppfylt for at bestemmelsen skal kunne komme til anvendelse.

a. konsekvensene av byggerestriksjoner er alvorlige og utbygging er av avgjørende samfunnsmessig betydning

Med alvorlig menes her at samfunnet mister muligheten for utvikling som følge av manglende aktuelle alternative utviklingsarealer, jf. bokstav b. I tillegg må utbygging være av avgjørende samfunnsmessig betydning. Det vil for eksempel være tilfelle dersom byggeforbudet medfører at utbygging av infrastruktur stopper opp og/eller viktig næringsvirksomhet flyttes ut av kommunen. Vurderingen av om utbygging er av avgjørende samfunnsmessig betydning må gjøres på bakgrunn av en samfunnsøkonomisk kost-nytte-analyse. I analysen må det gjøres en vurdering av de negative konsekvensene som følge av økte materielle tap ved en naturkatastrofe, opp mot positive konsekvenser for samfunnsutviklingen ved å tillate utbygging i de berørte områdene.

b. personsikkerheten er ivaretatt ved et forsvarlig beredskapssystem som er basert på sanntids overvåking, varsling og evakuering, og det er foretatt en særskilt vurdering av om det skal være restriksjoner for oppføring av byggverk som er vanskelige å evakuere. Varslingstiden skal ikke være kortere enn 72 timer og evakueringstiden skal være på maksimum 12 timer

Det skal til enhver tid foreligge en operativ beredskap av høy kvalitet som kan redusere risikoen for at menneskeliv går tapt til et minimum.

Det må finnes rutiner og et apparat for forsvarlig system for overvåking, varsling og evakuering. Det er mange forhold som må tas hensyn til i vurderingen av om dette vilkåret er tilstede, eksempelvis:

Det stilles strenge krav til overvåkings- og beredskapssystemene.

- Dette krever at det finnes et apparat for døgkontinuerlig overvåking av situasjonen, som for eksempel måling av bevegelse (strekkestag, laser, GPS, radar o.l.). Det må foreligge uavhengige måleinstrumenter og duplisert signaloverføring. Beredskapssystemet skal være basert på sanntids overvåking, dvs. at måldata overføres fortløpende, uten særlige forsinkelser. Selv om dataprosesseringen medfører noe forsinkelse (titalls minutter), så gir systemet en tilnærmet sanntids kontroll av fjellsiden.
- Det må være tilstrekkelig kompetanse for betjening av døgkontinuerlig overvåking og tolking av resultatene.
- Det kreves tilstrekkelig bemanning og kompetanse for å ivareta et pålitelig system for overvåking, varsling og evakuering.
- Det må være kontinuerlig drift av overvåkingssystemet - eksempelvis teknisk tilsyn med sensorer, strømforsyning, kommunikasjon, signaloverføring mv.
- Det må gjennomføres jevnlig varslings- og evakueringsprøver for å påse at overvåkingen fungerer tilfredsstillende.
- Det må foreligge gode beredskapsplaner for varsling og evakuering.
- Det kreves pålitelige og effektive varslingssystemer. Varsling skjer ved hjelp av eksempelvis tyfonanlegg, automatisk varsling med telefon, mobiltelefon, SMS, media, radio mv. slik at hele befolkningen i det aktuelle området kan varsles.
- Varslingstiden skal være tilstrekkelig for å kunne sikre en forsvarlig evakuering. Varslingstiden skal derfor aldri være under 72 timer. Evakuering av faresonen må være over i god tid før en forventer at skredet kan gå. Virkningene utbyggingen kan få på evakueringstiden må vurderes. Utbygging vil kunne forlenge evakueringstiden, og hva som kan tillates uten at det går ut over kravene til forsvarlig evakuering, bør avgjøres for hvert enkelt lokalsamfunn i samråd med politiet. Det kan være aktuelt med egne funksjonskrav til byggverk, slik at disse ikke kan utformes på en måte som kan forlenge evakueringstiden. Evakueringstiden settes til 12 timer da det må antas at dette vil være tilstrekkelig for å evakuere innbyggerne til et tryggere sted i kommunen.
- Sikringstiltaket må ha lang levetid, fungere tilfredsstillende over tid og ha tilstrekkelig driftssikkerhet, herunder må det gjennomføres jevnlig vedlikehold og tilsyn.

Videre kreves det at det alltid skal foretas en særskilt vurdering av om det skal være restriksjoner for oppføring av byggverk som er vanskelige å evakuere.

En slik vurdering er et nødvendig ledd i en forsvarlig saksbehandling. Enkelte bygninger vil kunne være av en slik karakter at evakuering vil være svært utfordrende. Dette kan for eksempel være skoler og enkelte institusjoner. Det vil være helt nødvendig at kommunen vurderer og synliggjør hvilke utfordringer som foreligger og hvordan disse skal løses på en forsvarlig måte. I dette arbeidet vil det være viktig å samarbeide med relevante beredskapsmyndigheter. Endrede forutsetninger i bruken/brukergruppen kan medføre krav om bruksendring.

Barnehager, sykehjem, rehabiliteringssenter eller andre institusjoner hvor brukerne/beboere ikke kan rømme for egen hjelp, vil være omfattet av § 7-32 første ledd og tillates dermed ikke oppført.

c. det finnes ikke andre alternative, hensiktsmessige og sikre byggearealer

Dette innebærer imidlertid ikke at det vil være fritt frem for kommunen å benytte områder som ligger i oppskyllingsområdet selv om disse fremstår som mer attraktive. Det må foretas en grundig vurdering av andre areal i forhold til hensiktsmessighet og sikkerhet. Presiseringen vil imidlertid gi kommunene større mulighet til å videreutvikle sentrale sentrumsfunksjoner.

d. fysiske sikringstiltak mot sekundære virkninger av fjellskred er utredet

Det er viktig at man vurderer mulighetene for fysiske beskyttelsestiltak mot sekundærvirkningene av fjellskred, slik at man reduserer fareområdene og skadepotensialet både for eksisterende og framtidig

bebyggelse. Av mulige beskyttelsestiltak mot flodbølge kan det vises til at det bl.a. kan bygges bølgebrytere i sjø eller på land som reduserer eller eliminerer flodbølgenes skadepotensial. Videre vil terrengutforming kunne sikre bebyggelse. Byggverk kan også konstrueres og dimensjoneres slik at de tåler flodbølger.

e. utbyggingen er avklart i regional plan, kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan (områderegulering), herunder gjennom konsekvensutredning

Vilkårene i forhold til utbygging og overvåking og beredskap skal være avklart i en forutgående planprosess, dvs. i regional plan (jf. ny pbl. § 8-1), kommuneplanens arealdel (jf. ny pbl. § 11-5) eller i reguleringsplan /områderegulering (jf. ny pbl. § 12-2). Planformene og begrepene regional plan, kommuneplanens arealdel og områderegulering er i samsvar med ny plan- og bygningslov - plandelen, som er vedtatt med ikrafttredelse 1. juli 2009. Planprosessen må være gjennomført etter at endringen i teknisk forskrift er vedtatt og trådt i kraft. Utredninger og planer som er foretatt før ikrafttredelse 3. september 2009 kan likevel legges til grunn for utbygging dersom det kan dokumenteres at de tilfredsstiller kravene i ny forskrift.

Planprosessen må omfatte nødvendige utredninger og nødvendige prosesser, herunder:

- belyse hva arealene skal benyttes til for å sikre at endringen er del av en helhetlig plan
- utrede hvilken risiko man står overfor (ROS-analyse), dvs. tydeliggjøre faren og konsekvensene ved flodbølger som skyldes fjellskred for ny, planlagt bebyggelse
- utrede hvilke samfunnsmessige konsekvenser et byggeforbud vil ha (konsekvensanalyse) og sannsynliggjøre at disse er så vesentlige at unntak er nødvendig
- dokumentere at alternative tomtearealer som kan benyttes er utredet og begrunne hvorfor de er uaktuelle
- dokumentere at samfunnsøkonomiske tiltak for å sikre mot skredulykker er gjennomført, både farereduserende tiltak (sikring av skredfarlig område) og konsekvensreduserende tiltak (sikring av bygninger og infrastruktur mot skader fra skredmasser)
- sikre involvering fra fagetater som NVE, fylkesmannen, DSB mv., som etter plan- og bygningsloven har en rolle som fagmyndighet og som har innsigelsesrett.

Videre innebærer kravet til plan krav om konsekvensutredning, jf. plan- og bygningsloven (plandelen) § 4-2. For å dekke områder hvor ny pbl. ikke krever konsekvensutredning er dette kravet presisert i forskriften. Kravet om konsekvensutredning gjøres også gjeldende for eksisterende bebyggelse og vedtatte planer. Det presiseres at det ikke kan dispenseres fra plankravet. Dette på bakgrunn av de omfattende utredningskravene som følger av § 7-32.

Under forutsetning av at det ikke er snakk om oppføring av bygninger hvor konsekvensene av skred, herunder flodbølger som skyldes fjellskred, er særlig stor og vilkårene i teknisk forskrift § 7-32 tredje ledd er oppfylt, vil det etter bestemmelsen kunne oppføres blant annet hoteller, fabrikker, forretninger, restauranter, leilighetskompleks, lagerbygg og dypvannskaier.

Til § 7-32 nr. 2 fjerde ledd:

Fjerde ledd er nytt og innebærer kun en kodifisering av gjeldende praksis som angitt i departementets brev av 12. februar 2008 til Fylkesmannen i Møre og Romsdal vedrørende avklaringer knyttet til saksbehandling av plan- og byggesaker langs Storfjorden.

Bestemmelsen innebærer at det for eksisterende byggverk kan gis tillatelse til å gjennomføre mindre tiltak i områder med fare for flodbølger som skyldes fjellskred uten at dette utløser krav om plan, herunder ROS-analyser og konsekvensutredning, eller dispensasjon fra sikkerhetskravene i teknisk forskrift. Forutsetningen for anvendelsen av denne bestemmelsen er at det ikke opprettes flere boenheter. For eiendommer for andre formål enn bolig, innebærer regelen at tilbygg mv. ikke må medføre økt antall brukere. Dersom dette likevel skulle være ønskelig, vil vilkårene i tredje ledd måtte oppfylles.

Til § 7-32 nr. 2 femte ledd:

Bestemmelsen er kun en videreføring av tidligere annet ledd i teknisk forskrift § 7-32.